

Hypofýza (podvěsek mozkový) a šišinka

Vypracoval: Libor Luňáček

Hypofýza (podvěsek mozkový)

- kulovité / oválné tělísko, lok.: fossa hypophysialis, shora kryto diaphragma sellae (tvrdá plena, skrze ní prochází stopka hypofýzy)
- rozměry: *d* 10 mm, *š* 11 – 13 mm, *v* 6 mm, *hm* 0,5 – 0,7 g (velikost: ♀ > ♂, ↑↑ v těhotenství)
- 2 laloky: **přední (lobus ant.) / zadní (lobus post.)**

Stavba

- **lobus ant.:** přední lalok, **ADENOHYPOFÝZA**, vývoj: EKTO výchlipka stropu faryngu (tzv. *Rathkeho výchlipka*)
 - **pars distalis** (s. principalis): stavba: bb. pruhy/folikuly, obklopeny retikulárními vlákny a sítěmi kapilár
 - **chromofóbní bb.:** char.: 0 sekreční granula, tvoří podpůrné stroma pro sekreční bb.
 - **chromofilní bb.:** char.: obsahují sekreční granula – podle barvitelnosti se dále bb. dělí:
 - acidofilní:
 - *somatotropní bb.* (somatotropy) => **STH**
 - *mammotropní* = laktotropní bb. (laktotropy) => **PRL**
 - bazofilní:
 - *gonadotropní bb.* (gonadotropy) => **LH, FSH**
 - *thyrotropní bb.* (tyrotropy) => **TSH**
 - *kortikotropní bb.* (kortikotropy) => **ACTH**
 - **pars intermedia** – rudimentární, produkce: **melanotropin (MSH)**
 - **pars tuberalis** – fce: není známa
 - **lobus post.:** zadní lalok, **NEUROHYPOFÝZA**
 - **infundibulum** – stopka
 - **lobus nervosus** – stavba: pituicyty – původem a fci se řadí ke gliovým bb., tr. hypothalamo-hypophysialis (tr. supraoptico-hypophysialis) – jedná se o svazek axonů neuronů uložených v hypothalamických jádrech (incl. supraopticus et paraventricularis), přes tyto vlákna axonálním prouděním transportovány => **vazopresin, oxytocin**

Cévní zásobení

- cévní zásobení: *a. hypophysialis sup. et inf., v. lobi ant. et post.*

Šišinka (*corpus pineale, epiphysis cerebri*)

- endokrinní žláza, složení: epiteloidní + gliové bb.

- lok.: součástí tzv. **epithalamu** (ten vložen mezi thalamy) - ten složen ze dvou trigona habenulae a ty jsou spojena strukturou zv. habenula - z ní pak vybíhá šišinka
- rozměry: *d* 12 mm, *š* 8 mm, *tl* 4 mm
- funkce: produkce => **melatonin** (cirkadiální rytmus, vliv na spánek a činnost pohlavních žláz)
- Pozn.: *Přibližně od 7. roku se mohou ve žláze objevovat drobné konkrémenty => acervulus cerebri.*